

მუსიკა 1

სახელმძღვანელო

ვეიდარ აულიევი

აზერბაიჯანელი ხალხის სართო
ეროვნული ლიდერი

ნარგიზ რეჯეპოვა
შეჰლა კულიევა
ზემფირა ალიევა

მუსიკა

ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების 1-ელი კლასებისათვის

მუსიკის საგნის სახელმძღვანელო

გთხოვთ ამ გამოცემასთან დაკავშირებული თქვენი
შენიშვნები და წინადადებები გამოაგზავნოთ
info@eastwest.az და derslik@edu.gov.az ელექტრონულ
მისამართებზე. წინასწარ მადლობას მოგახსენებთ
ჩვენთან თანამშრომლობისათვის!

ŞƏRQ-QƏRB

I განყოფილება. მუსიკის სამყარო

1. მშვენიერი სამშობლო.....	6
2. მუსიკალური მხარე.....	8
3. მუსიკის ხასიათი.....	10
4. მუსიკალური მარში.....	12
5. ტიკ-ტიკ ხანუმის ცეკვა.....	14
6. სიმღერა, მარში და ცეკვა.....	16
7. ჩვენი მშობლიური ქვეყნის მუსიკა.....	18
8. აზერბაიჯანული ცეკვები.....	20
9. მუსიკალური თამაშები.....	22

II განყოფილება. მელოდია

10. ჯადოსნური მელოდია.....	24
11. მუსიკალური ანბანი.....	26
12. ვიმღეროთ და ვიცეკვოთ.....	28
13. მუსიკალური კიბე.....	30
14. დღესასწაულის ზეიმი.....	32

III განყოფილება. რიტმი

15. დასარტყამი მუსიკალური ინსტრუმენტები.....	34
16. რიტმული დარტყმები.....	36
17. რიტმის სახეები.....	38

IV განყოფილება. მელოდია, რიტმი და ტემპი

18. სტუმართმოყვარე მეგობრები.....	40
19. მაღალი და დაბალი ხმები.....	42
20. საგმირო სიმღერა.....	44
21. ჩემო ძვირფასო სამშობლო!.....	46
22. მოდი, მოდი, გაზაფხულის დღეებო!.....	48
23. დაუკარი და იცეკვე!.....	50
24. ნოვრუზის ხონჩა.....	52

V განყოფილება. საღალღობო სიმღერები

25. მშვიდობა და ბრძოლა.....	54
26. მშვიდობის მახარობლები.....	56
27. სიმღერიანი გაზაფხული.....	58
28. მშვენიერო კერა, აზერბაიჯანო!.....	60
29. სასაცილო ზღაპარი.....	62
30. თითოეული ჩვენგანი თითო ყვავილია.....	64
31. ყვავილების ცეკვა.....	66
32. დღესასწაული.....	68
33. ბავშვების სიმღერიანი სამყარო.....	69
34. მუსიკალური გვირგვინი.....	70

მუსიკალური ნაწარმოებები.....	71
------------------------------	----

სალამი ძვირფასო
ბავშვებო. გიწვევთ
მუსიკალურ
შეხვედრებზე.

საზი

სალამური

რიტმი

მელოდია

ტემპი

მუსიკალური ნაწარმოების მოსმენის წესები:

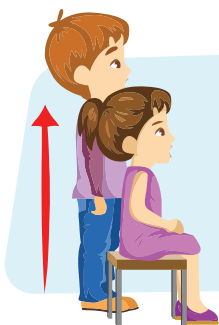

თავიდან
ბოლომდე
ყურადღებით
მოუსმინეთ.

მოსმენისას
იყავით წყნარად.

სიმღერის შესრულების წესები:

ზურგი
დაიკავეთ
გამართულად.

ცხვირით
ჩაისუნთქეთ.
პირით ნელ-ნელა
ამოისუნთქეთ.

საქმიანობის პირობითი ნიშნები:

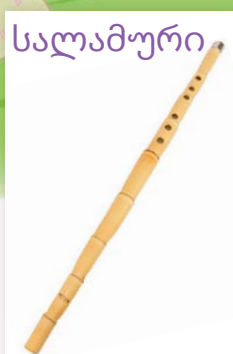

Azərbaycan! Azərbaycan!
Ey qəhrəman övladın
şanlı Vətəni!

საზი

სალამური

აზერბაიჯანის
რესპუბლიკის
სახელმწიფო ჰიმნი

მუსიკა - უზეირ ჰაჯიბეილის,
სიტყვები - აჰმად ჯავადისა.

ჰიმნი - თითოეული ქვეყნის მთავარი და
საზეიმო სიმღერაა.

სიმღერა - შესასრულებლად განკუთვნილი
მუსიკალური ნაწარმოებია.

კომპოზიტორი - მუსიკალური ნაწარმოების ავტორია.

“მშვენიერი
სამშობლო”

მუსიკა - ოქტაი ზულფუგაროვის,
სიტყვები - თეიმურ ელჩინისა.

1

შეასრულეთ სიმღერის
პირველი ნაწილი
შესაბამისი წესების დაცვით.

2

კომპოზიტორების
პორტრეტები შეუსაბამეთ
სიმღერების პირობით
ნიშანს და შეაერთეთ ხაზით.

2. მუსიკალური მხარე

"მშვენიერი
სამშობლო"

მუსიკა - ოქტაი ზულფუგაროვის,
სიტყვები - თეიმურ ელჩინისა.

სურათები შეუსაბამეთ სიმღერის "მშვენიერი სამშობლოს" ნაწილებს და დანომრეთ წრეებში თანმიმდევრულად.

ვსწავლობთ
აზერბაიჯანული
ცეკვის სვლებს.

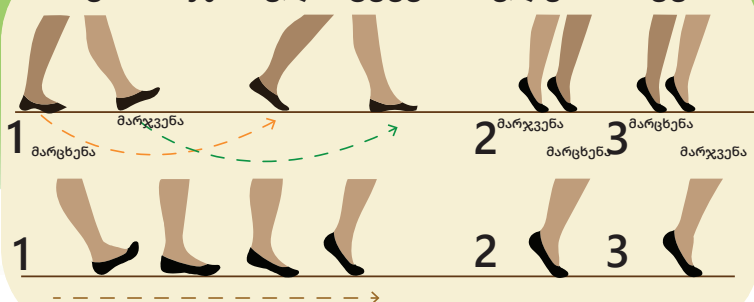
- "უზუნდერე"
აზერბაიჯანული
ხალხური ცეკვა

გ

2

შეასრულეთ
გამოსახულებაზე
ნაჩვენები ხელის
მოძრაობები და სქემაში
მოცემული ცეკვის
ნაბიჯები.

აზერბაიჯანული ცეკვის სვლების სქემა

ცეკვა - მუსიკასთან შესატყვისი ცეკვით მოძრაობათა
თანმიმდევრობაა.

ხალხური ცეკვა - ცეკვა, რომლის ავტორი უცნობია.

3. მუსიკის ხასიათი

“მშვენიერი
სამშობლო”

მუსიკა - ოქტაი ზულფუგაროვის,
სიტყვები - თეიმურ ელჩინისა.

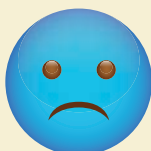
მუსიკაში ხასიათის ტიპები:

ხალისიანი

სერიოზული

ნაღვლიანი

აირჩიეთ და
გააფერადეთ ბუშტი
სიმღერის ხასიათს
შესაბამისად.

აზერბაიჯანულ ცეკვებში გოგონების ხელის მოძრაობის სქემა

"უზუნდერე" აზერბაიჯანული ხალხური ცეკვა

2 ცეკვა შესრულდეს ტაშის დაკვრის თანხლებით.

3 თეთრი ბუმტი გააფერადეთ "უზუნდერე" ცეკვის ხასიათის შესაბამისად.

4. მუსიკალური მარში

"მარში"

მუსიკა - უზეირ ჰაჯიბეილისა.

მარში არის მუსიკალური ნაწარმოები, რომელიც ნაბიჯების თანმიმდევრობას შეესაბამება.

1

ნაბიჯები შეასრულეთ "მარშის" მუსიკის რიტმთან შესაბამისად.

"ზღაპარი-სიმღერა"

მუსიკა ასია სულთანოვასი,
სიტყვები თეიმურ ელჩინისა.

2

შესრულებისას სიმღერის
სიტყვები გამოხატეთ
მიმიკითა და მოძრაობებით.

3

შესრულებული მარშისა და
სიმღერის ავტორების პორტრეტები
აღნიშნეთ ქვემოთ მოცემულ
პატარა წრეებში.

5. ტიპ-ტიპ ხანუმის ცეკვა

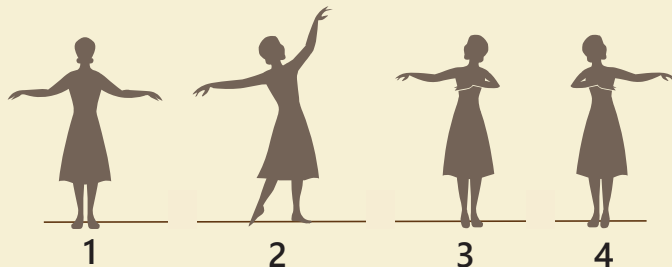

"ნელბეჩი"
აზერბაიჯანული
ხალხური ცეკვა

შეასრულეთ
ცეკვის
ელემენტები.

ცეკვის ელემენტების სქემა

"ზღაპარი-
სიმღერა"

მუსიკა ასია სულთანოვასი,
სიტყვები თეიმურ ელჩინისა.

შესრულების წესების დაცვით სიმღერა შეასრულეთ და
მოახდინეთ ინსცენირება.

6. სიმღერა, მარში და ცეკვა

"ზღაპარი-სიმღერა",
"მარში", "ნელბაქი"

1

შეაერთეთ მუსიკალური
ნაწარმოებების პირობითი
ნიშნები შესაბამის
მუსიკალურ ჟანრებთან ხაზის
საშუალებით.

სიმღერა, მარში და ცეკვა – მუსიკის სამი ძირითადი
სახეობაა (ჟანრია).

სიმღერას მღერიან.
მარშს ნაბიჯების
გადადგმით
ასრულებენ. ცეკვას
ცეკვავენ.

"ზღაპარი-
სიმღერა"

მუსიკა ასია სულთანოვასი,
სიტყვები თეიმურ ელჩინისა.

"ნელბაქი" — აზერბაიჯანული ხალხური ცეკვა

შეადარეთ მუსიკალური ნაწარმოებები: "ზღაპარი-სიმღერა",
"მარში" და "ნელბაქი" მათი სახის (ჟანრის) მიხედვით.

7. ჩვენი მშობლიური ქვეყნის მუსიკა

მუსიკა საიდ რუსტამოვის,
სიტყვები ჯავად ჯავადლისა

"ჩემი დროშა"

აზერბაიჯანის რესპუბლიკის
სახელმწიფო ჰიმნი

შეადარეთ აზერბაიჯანის სახელმწიფო ჰიმნი და სიმღერა
"ჩემი დროშა" მათი ხასიათის მიხედვით.

მ

1

იმღერეთ სიმღერა
შესრულების
წესების დაცვით.

მუსიკა უზეირ ჰაჯიბეილის,
სიტყვები ახმედ ჯავადისა.

3

ბარათებზე მოცემული სურათების მიხედვით დაადგინეთ მუსიკალური ნაწარმოების დასახელება და შეასრულეთ ერთი ნაწყვეტი.

8. -აზერბაიჯანული ცეკვები

"ნელბაქი" აზერბაიჯანული ხალხური ცეკვა

1

გააფერადეთ თეთრი ბუშტი "ნელბაქი" ცეკვის ხასიათის შესაბამისად.

„კაითალი“
აზერბაიჯანული
ხალხური ცეკვა

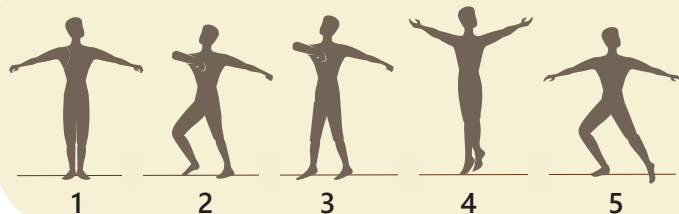

გააფერადეთ თეთრი
ბუშტი „კაითალი“ ცეკვის
ხასიათის შესაბამისად.

შეასრულეთ ცეკვის ელემენტები (ბიჭები) და მუსიკის
შესაბამისად ტაში დაუკარით (გოგონები).

ცეკვის ელემენტების სქემა

9. მუსიკალური თამაშები

მ

1

კუბზე მოცემული სურათების მიხედვით დაადგინეთ სიმღერის ან ცეკვის სახელი, ხასიათი და შეასრულეთ იგი.

ჩვენ შევასრულებთ
ყველა იმ სიმღერასა
და ცეკვას, რაც
ვისწავლეთ.

10. ჯადოსნური მელოდია

„ვითვლი ათამდე“

მუსიკა ოქთავი ზულფუგაროვის,
სიტყვები თეიმურ ელჩინისა.

იმღერეთ სიმღერა შესრულების წესების დაცვით.

მელოდია-ნაწარმოებში იდეისა და ხასიათის
მუსიკალური ხმებით გამოხატვაა.

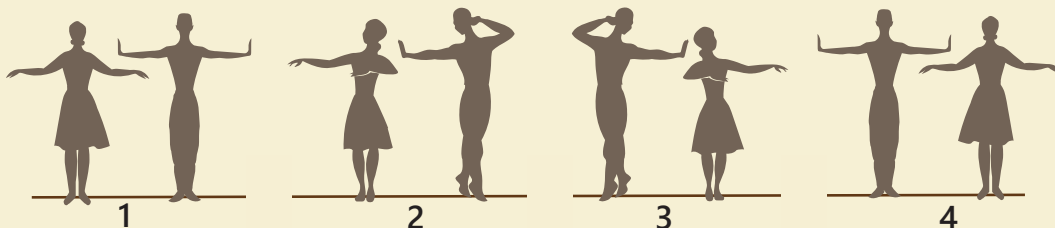

„ბრილიანტი“
აზერბაიჯანული ხალხური
ცეკვა

შეასრულეთ
ცეკვის ელემენტები
თანმიმდევრულად.

ცეკვის ელემენტების სქემა

11. მუსიკალური ანბანი

დომინო,
დოლი,
დოქი,

რეზინი,
რეჟიმი,
რეჰანი,

მილი,
მიწა,
მიკროფონი,

დო, რე, მი, ფა, სოლ, ლა, სი,
არის რიგი ნოტების.
ყურადღებით სიტყვებში
დამალულან ნოტები.

მ 1

ჩამოთვალეთ ნოტების სახელები.

„ვითვლი
ათამდე“

მუსიკა ოქთაი ზულფუგაროვის,
სიტყვები თეიმურ ელჩინისა.

მ 2

გამოსახეთ სიმღერის სიტყვები ხელის მოძრაობებით.

„ბრილიანტი“ აზერბაიჯანული ხალხური ცეკვა

3

შეასრულეთ ცეკვის ხელის მოძრაობები და აზერბაიჯანული ცეკვის სვლები.

12. ჰიმნდროთ და ჰიცეჰჰროთ

ა
1

წაიკითხეთ სურათზე მოცემული ნოტები მოცემული თანმიმდევრობით:

„აი ასე!“

მუსიკა ოქთავი ზულფუგაროვის,
სიტყვები რამიზ ჰეიდარისა.

ბ
2

იმღერეთ სიმღერის პირველი ნაწილი შესრულების წესების დაცვით.

დღესასწაულებზე
უკრაინ-ცეკვავე
და იალლის
ცეკვაში
ერთიანდებიან.

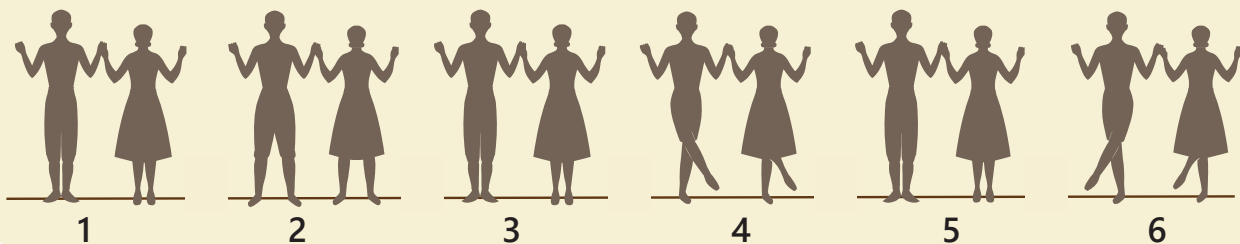

„იალლი“
აზერბაიჯანული
ხალხური ცეკვა

შეასრულეთ
ცეკვის ელემენტები
თანმიმდევრობით.

ცეკვის ელემენტების სქემა

13. მუსიკალური კიბე

1

დაალაგეთ სურათზე მოცემული ნოტები მცირე წრეებში სწორ თანმიმდევრობით.

„აი ასე!“

მუსიკა ოქთავი ზუღოფუგაროვის, სიტყვები რამიზ ჰეიდარისა.

2

გამოსახეთ სიმღერის სიტყვები ხელის მოძრაობებით.

„იალლი“ ერთ-ერთი
უძველესი
აზერბაიჯანული
ცეკვათაგანია.

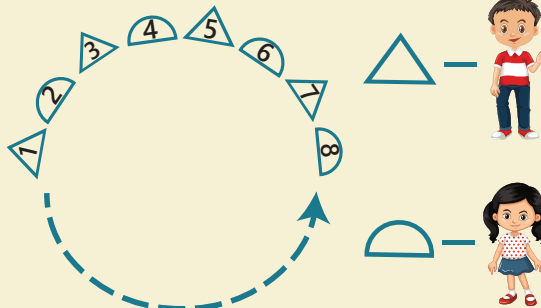

„იალლი“
აზერბაიჯანული
ხალხური ცეკვა

შეასრულეთ ცეკვის
ელემენტები სქემის
შესაბამისად.

„იალლი“ ცეკვისას განლაგების სქემა

14. დღესასწაულის ზეიმი

აზერბაიჯანის
რესპუბლიკის
სახელმწიფო ჰიმნი

იმღერეთ ჰიმნი შესრულების წესების დაცვით.

მუსიკა უზეირ ჰაჯიბეილის,
სიტყვები ახმედ ჯავადისა.

2

წინა გაკვეთილებზე შესწავლილი მუსიკალური ნაწარმოებები შეასრულეთ მათი ხასიათის მიხედვით.

„იალლი“ აზერბაიჯანული ხალხური ცეკვა

15. დასარტყამი მუსიკალური ინსტრუმენტები

გაიცანით ჩემი
დამზარეულები: დასარტყამი
მუსიკალური
ინსტრუმენტები.

„თოვლის გუნდა“
სიმღერის სტროფი
გამოსახულია ჩემს
მიერ დამზადებულ
თოვლის გუნდაზე.

დაფი

ზარი

ქლარუნა

დოლი

მისამღერი კი
ჩემს მიერ
დამზადებულ
თოვლის
გუნდაზე.

რიტმი – მუსიკაში სხვადასხვა და ერთნაირი დარტყმების
მონაცვლეობაა.

დასარტყამი მუსიკალური ინსტრუმენტი – ინსტრუმენტი,
რომელიც დარტყმით გამოსცემს ხმას.

სტროფი და მისამღერი – სიმღერის ნაწილებია.

„თოვლის
გუნდა“

მუსიკა საიდ რუსთამოვის,
სიტყვები მირმეჰდი სეიდზადესი.

დაიჭირეთ სიმღერის პირველი სტროფისა და მისამღერის რიტმი.

„ქოჩარი“ და „იალლი“
ცეკვები ერთმანეთთან
ჰგავს რიტმითა და
ხასიათით.

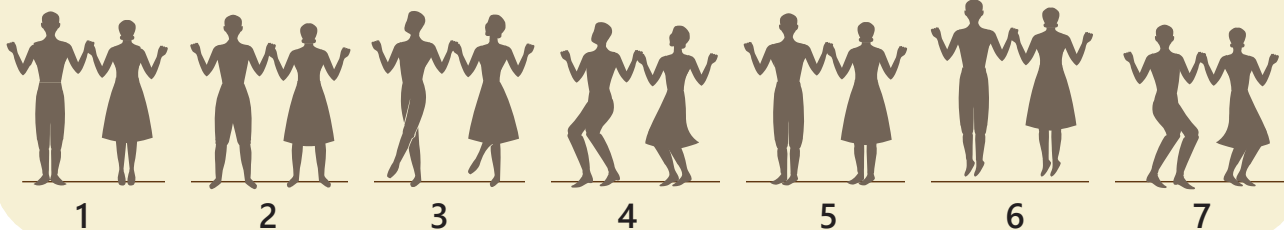

„ქოჩარი“
აზერბაიჯანული
ხალხური ცეკვა

შეასრულეთ
ცეკვის ელემენტები
თანმიმდევრობით.

ცეკვის ელემენტების სქემა

16. რიტმული დარტყმები

მუსიკა საიდ რუსთამოვის, სიტყვები მირმეჰდი სეიდზადესი.

"თოვლის გუნდის" სიმღერის აგებულების სქემა:

პირველი სტროფი

მისამღერი

მეორე სტროფი

მისამღერი

1

შეასრულეთ სიმღერა გამოთქმით და ტაშის დაკვრით დაიჭირეთ მისამღერის რიტმი.

2

კომპოზიტორების პორტრეტები შეუსაბამეთ სიმღერების სიმბოლურ გამოსახულებებს და დააკავშირეთ ხაზით.

"ქოჩარი" აზერბაიჯანული ხალხური ცეკვა

მოცემული დასარცმელი ინსტრუმენტებით უჩვენეთ "ქოჩარის" ცეკვის რიტმი შესაბამისი ცხრილის მიხედვით.

	1	2	3	4	5	6	7	8
დაფზე დარცმა								
დოღზე დარცმა								
ზარის შენჯღრევა								
ქლარუნას შენჯღრევა								

17. რიტმის სახეები

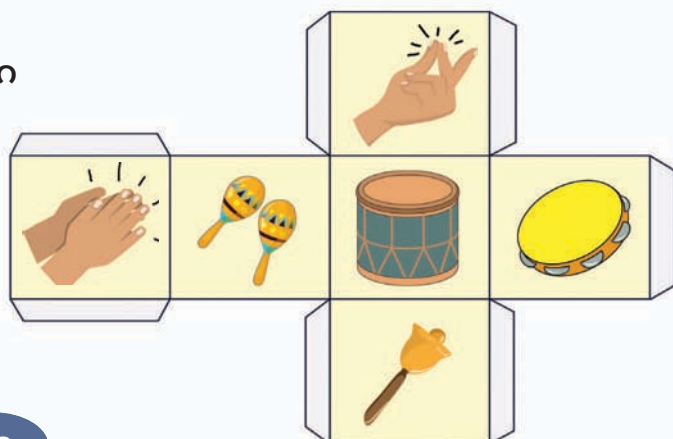
გავიხსენოთ "მუსიკის ხეზე" პირობითი სურათებით მოცემული მუსიკის ნიმუშები.

"მუსიკის ხეზე" პირობითი სურათებით მოცემული მუსიკალური ნაწარმოებები

დაიჭირეთ განსაზღვრული აკომპანირების სახეების მიხედვით შესრულებული მუსიკალური ნიმუშების რიტმი.

ვითამაშოთ
მუსიკალური
თამაში
"გამოიცანი და
შესრულე!"

"მშვენიერი სამშობლო" და "ჩემი დროშა"

სიმღერების გუნდურად შესრულებისას, დაიცავით
შესრულების წესები.

18. სტუმართმოყვარე მეგობრები

მ

მასწავლებლის მითითებით
სიმღერის ერთი ნაწილი
იმღერეთ "ლა" მარცვლით.

**სიმღერები, რომლებსაც არ
აქვთ მისამღერი- მხოლოდ
სტროფებიანი სიმღერებია.**

"სტუმრობა" სიმღერის
აგებულობის სქემა

პირველი
სტროფი

მეორე
სტროფი

მესამე
სტროფი

"სტუმრობა"

მუსიკა ოქთავი ზულფუგაროვის,
სიტყვები ხანიმანა ალიბეილისა.

დააკავშირეთ სურათები "სტუმრობის" სიმღერის სტროფებთან და თანმიმდევრულად დანომრეთ.

შეასრულეთ სიმღერა გამოხატვით და წარმოადგინეთ სცენის სახით.

19. მაღალი და დაბალი ხმები

შეიკრიბნენ ჩვენს
სახლში სტუმრად
კურდღელი, თხა, ბატი
და აქლემი.

მაღალი და დაბალი ხმები
მუსიკაში სიმადლის
მაჩვენებელი ხმებია.

1 სახელებით და მელოდია წარმოადგინეთ ხელების მოძრაობით, მითითებული სქემის მიხედვით.

მელოდიის მოძრაობის სქემა

 "სტუმრობა"

მუსიკა ოქთაი ზულფუგაროვის,
სიტყვები ხანიმანა ალიბეილისა.

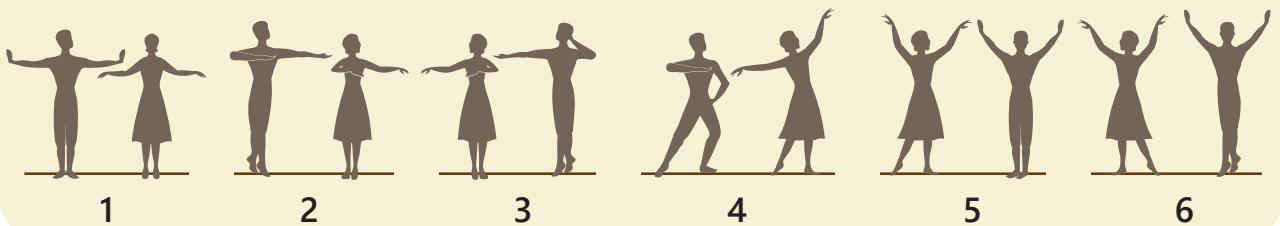

"ჯენგი" აზერბაიჯანული ხალხური ცეკვა

შეასრულეთ ცეკვის ელემენტები თანმიმდევრობით.

ცეკვის ელემენტების სქემა

20. საგმირო სიმღერა

მუსიკა, მისი ხასიათის
შესაბამისად, შეიძლება
შესრულდეს სხვადასხვა
სიჩქარით

ა
1

სურათებზე ნაჩვენები მოვლენების სიჩქარე გადმოეცით
დასარტყმელი ინსტრუმენტებით.

ტემპი - მუსიკის
შესრულების სიჩქარეა.

ტემპის ტიპები:

ნელი

საშუალო

სწრაფი

"ჯენგი" აზერბაიჯანული
ხალხური ცეკვა

ბ
2

შეასრულეთ ცეკვა ხასიათისა
და ტემპის მიხედვით.

შენზე ძვირფასი და
საყვარელი, მიწა არ
არის ამ ქვეყნად
სადმე.

"ძვირფასო ხარ,
სამშობლო!"

მუსიკა ოქთაი ზულფუგაროვის,
სიტყვები ჰიქმეთ ზიასი.

3

დაიცავით შესრულების წესები. იმდერეთ სიმღერის პირველი
სტროფი და მისამღერი, დაიჭირეთ რიტმი ცხრილის მიხედვით.

1	2	3	4	5	6	7	8

21. ჩემო ძვირფასო სამშობლო!

მ 1

სიმღერა შეასრულეთ გამოთქმით და ტაშის დაკვრით დაიჭირეთ მისამღერის რიტმი

შესავალი – მუსიკა, რომელიც სრულდება სიმღერის სტროფებისა და მისამღერის დაწყებამდე.

"ძვირფასო ხარ, სამშობლო!" სიმღერის აგებულობის სქემა:

შესავალი

პირველი სტროფი

მისამღერი

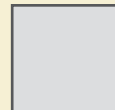
მეორე სტროფი

მისამღერი

მესამე სტროფი

მისამღერი

"ძვირფასო ხარ,
სამშობლო!"

გადაადგილდით წრეზე მუსიკის
ცვალებადი ტემპის მიხედვით.

22. მოდი, მოდი, გაზაფხულის დღეებო!

"მოდი, მოდი, გაზაფხულის
დღეებო"

მუსიკა აღაბაჯი რზაევასი,
სიტყვები მირზა ელექბარ საბირისა.

მ

1

შეასრულეთ სიმღერა გამოთქმით და დაუკარით ტაში მისი რიტმის მიხედვით.

გაზაფხულის
სეზონს "ნოვრუზის"
ცეკვითაც
შევხვდეთ..

"ნოვრუზი"
აზერბაიჯანული
ხალხური ცეკვა

შეასრულეთ
ცეკვის ელემენტები
თანმიმდევრულად.

ცეკვის ელემენტების სქემა

1

2

3

4

23. ღაუკარი და იცეკვა!

ვიცეკვოთ
"ნოვრუზი."

"მოდი, მოდი,
გაზაფხულის
დღეებო!" სიმღერაც
შევასრულოთ.

"ნოვრუზი" აზერბაიჯანული ხალხური ცეკვა

შეასრულეთ ცეკვა ხასიათისა და ტემპის შესაბამისად.

"მოდი, მოდი,
გაზაფხულის დღეებო!"

მუსიკა აღაბაჯი რზაევასი,
სიტყვები მირზა ელექბარ საბირისა.

2

აკომპანირება გაუწიეთ სიმღერას ცხრილის მიხედვით:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
დაფზე დაკვრა												
ტაშის დაკვრა												
ზარის შენჯღრევა												
თითების ტკაცუნი												
ჟღერუნას შენჯღრევა												

24. ნოვრუზის ხონჩა

მ

7

განსაზღვრეთ მუსიკალური ნაწარმოების დასახელება პირობის სურათის მიხედვით და შეასრულეთ იგი დასარტყმელი ინსტრუმენტების (ან ტაშის დაკვრის) თანხლებით..

1

2

3

ყველამ მივიღოთ
მონაწილეობა თამაშში
"მუსიკალური
ფინჯანი!"

4

5

6

ღრუბლებს
ერწყმიან თეთრი
მტრედები.

თეთრი
მტრედები
მშვიდობის
სიმბოლოა.

"ჩემი მტრედი"

მუსიკა ალაბაჯი რზაევასი,
სიტყვები მირმეჰდი სეიდზადესი.

მ

1

იმღერეთ სტროფი
სიმღერიდან "ჩემი მტრედი"
"ლა" მარცვალზე და სქემის
მიხედვით დაუკარით ტაში.

"ჩემი მტრედი" სიმღერის
სტროფის სქემა

მოკლე
ხმა

გრძელი
ხმა

შესვენება

1	გრძელი ხმა	გრძელი ხმა	გრძელი ხმა	გრძელი ხმა	გრძელი ხმა	მოკლე ხმა	მოკლე ხმა	გრძელი ხმა	შესვენება	} 2 ჯერ
2	გრძელი ხმა	გრძელი ხმა	გრძელი ხმა	გრძელი ხმა	გრძელი ხმა	მოკლე ხმა	მოკლე ხმა	გრძელი ხმა	შესვენება	

მოკლე ხმა – მოკლე ჟღერადობა.

გრძელი ხმა – გრძელდებოდა ხანგრძლივად.

შესვენება – შესრულების დროს გარკვეული დროით შეჩერება.

"ჯენგი"

მუსიკა უზეირ ჰაჯიბეილისა.

2

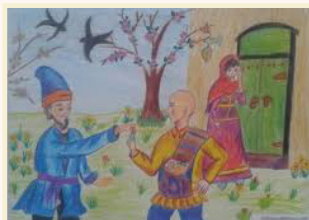
აღნიშნეთ იმ სურათის წრე, რომელიც შეესაბამება "ჯენგი" ნაწარმოებს.

1

2

3

4

26. მშვიდობის მახარობლები

იავნანას გიმლერი.
ტკბილად იძინე,
მშვიდად.

მეტალოფონი - არის დასარტყმელი ინსტრუმენტი, რომელიც შედგება მეტალის საფეხურებისაგან.

"აკვნის სიმღერა" მუსიკა უზეირ ჰაჯიბეილისა.

1

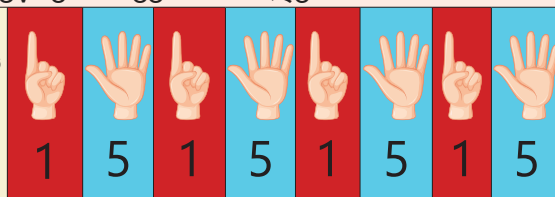
შეარჩიეთ სმაილი, რომელიც შეესაბამება "აკვნის სიმღერის" ნაწარმოების ხასიათს და გააფერადეთ ის.

2

მეტალოფონის 1-ელ და მე-5 საფეხურებზე დაკვრით აკომპონირება გაუწიეთ "აკვნის სიმღერას."

მეტალოფონის აღნიშნულ საფეხურებზე დარტყმა.

ბავშვებიც, თეთრი
მტრედებიც,
მშვიდობის
მახარობლებია.

"ჩემი მტრედი" სიმლერის
აგებულების სქემა

შესავალი

პირველი
სტროფი

მისამლერი

მეორე
სტროფი

მისამლერი

"ჩემი მტრედი"

მუსიკა აღაბაჯი რზაევასი,
სიტყვები მირმეჰდი სეიდზადესი.

სიმლერის დროს
იდირიჟორეთ სქემის
მიხედვით.

დირიჟორობის
სქემა

27. სიმღერის აზროვნება

"მოფრინდით ფრინველებო!"

"მოფრინდით ფრინველებო!"
სიმღერის აგებულების სქემა:

მუსიკა სეიდ რუსტამოვისა,
სიტყვები მირმეჰდი სეიდზადესი.

"მოფრინდით ფრინველებო!"
სიმღერის აგებულების სქემა:

შესავალი

პირველი
სტროფი

მეორე
სტროფი

მესამე
სტროფი

1

მოსმენილი სიმღერების
თანმიმდევრობით
მიუთითეთ კომპოზიტორები
და დანომრეთ სურათები.

"აზერბაიჯანი"
აზერბაიჯანული
ხალხური ცეკვა

2

ცეკვა ხასიათისა და ტემპის
შესაბამისად შეასრულეთ
თანმიმდევრულად.

ცეკვის ელემენტების სქემა

1

2

3

4

5

28. მშვენიერი კარა, აზერბაიჯანო!

"მოფრინდით ფრინველებო!"

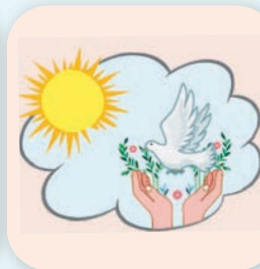
მუსიკა სეიდ რუსტამოვისა, სიტყვები მირმეჰდი სეიდზადესი.

"მოფრინდით ფრინველებო!" "სტუმრობა", "ჩემი მტრედი", "ძვირფასო ხარ, სამშობლო!"

პირობითი სურათების მიხედვით დაიჭირეთ რიტმი მისამღერებიანი სიმღერებისა თითების ტკაცუნით, უმისამღერო სიმღერებისა კი ტაშის დაკვრით.

"აზერბაიჯანი" აზერბაიჯანული ხალხური ცეკვა

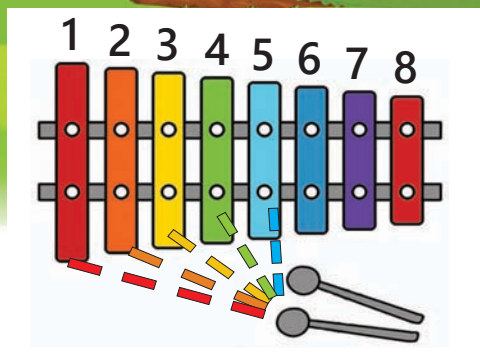
2

გაუწიეთ ცეკვის აკომპანირება ცხრილის შესაბამისად ტაშის დაკვრით.

1	2	3	4	5	6	7	8
	☐		☐		☐		☐

} 2-ჯერ

29. სასაცილო ზღაპარი

მუსიკა ასია სულთანოვასი,
სიტყვები თეიმურ ელჩინისა.

1

სიმღერის შესრულებასთან ერთად აკომპანირება გაუწიეთ მეტალოფონით ცხრილის მიხედვით.

მეტალოფონის მითითებულ საფეხურებზე დაკვრა.								
	5	5	5	3	2	2	1	1

სასაცილო
ზღაპარი

მუსიკა ოქტაი ზულფუგაროვის,
სიტყვები თეიმურ ელჩინისა.

დადგით სცენაზე სიმღერა „სასაცილო ზღაპარი.“

30. თითოეული ჩვენგანი ერთი ყვავილია

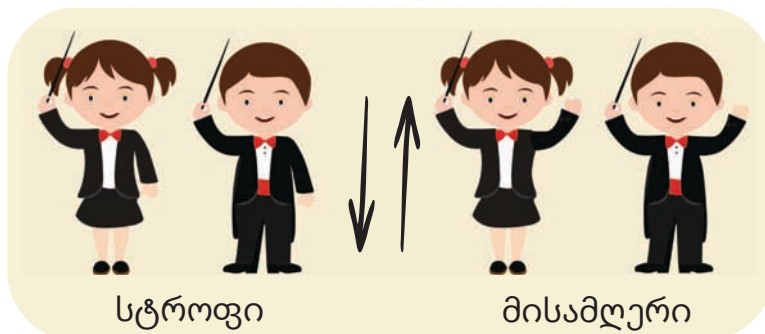

„ია“

მუსიკა სეიდ რუსტემოვის,
სიტყვები აბდულა შაიგისა.

სიმღერის პირველი სტროფისა და მისამღერის შესრულებისას სქემის შესაბამისად იდირიჟორეთ (სტროფი ერთი ხელით, მისამღერი კი ორი ხელით).

„ვარდი“
აზერბაიჯანული
ხალხური ცეკვა

2

შეასრულეთ ცეკვა
თანმიმდევრულად,
ხასიათისა და ტემპის
შესაბამისად.

ცეკვის ელემენტების სქემა

1

2

3

4

31. ყვავილების ტაქვა

მუსიკა სეიდ რუსტემოვის, სიტყვები აბდულა შაიგისა.

1

იმღერეთ სიმღერა და დაიჭირეთ რიტმი ცხრილის მიხედვით.

სტროფის აკომპანირების ცხრილი:

ტაშის დაკვრა		☐		☐		☐		☐		☐		☐		☐		☐
თითების ტკაცუნა		☐		☐		☐		☐		☐		☐		☐		☐

მისამღერის აკომპანირების ცხრილი:

დაფზე დარტყმა		☐		☐		☐		☐		☐		☐		☐		☐
ქლარუნას შენჯღღრევა		☐		☐		☐		☐		☐		☐		☐		☐

„ვარდი“ აზერბაიჯანული ხალხური ცეკვა

შეასრულეთ ცეკვა წყვილებში, ტემპისა და რიტმის შესაბამისად.

32. დღესასწაული

მ 1

მუსიკალური ნაწარმოებების პირობის სურათები და შესაბამისი მუსიკის ტიპები (ჟანრები) ხაზით შეაერთეთ.

აზერბაიჯანის რესპუბლიკის სახელმწიფო ჰიმნი, „მშვენიერი სამშობლო“, „ჩემი დროშა“, „ძვირფასო ხარ, სამშობლო!“

„მარში“ მუსიკა უზეირ ჰაჯიბეილისა.

„აზერბაიჯანი“ აზერბაიჯანული ხალხური ცეკვა.

მ 2

დააფიქსირეთ თქვენი აზრები მუსიკის ხეზე პირობითი სურათებით მოცემული მუსიკალური ნაწარმოებების ხასიათის შესახებ.

33. ბავშვების სიმღერიანი სამყარო

"ძვირფასო ხარ, სამშობლო!"

მუსიკა ოქთაი ზულფუგაროვის, სიტყვები ჰიქმეთ ზიასი.

შეასრულეთ სიმღერა დასარტყმელ მუსიკალურ ინსტრუმენტებზე აკომპანირებით.

აფიშა- კონცერტის შესახებ წერილობითი განცხადებაა. კონცერტი- მუსიკალური ღონისძიებაა.

აფიშის შედგენისთვის ჩაწერეთ 2 სიმღერისა და 2 ცეკვის სახელი.

„იალლი“ აზერბაიჯანული ხალხური ცეკვა.

34. მუსიკალური გვირგვინი

აზერბაიჯანის რესპუბლიკის სახელმწიფო ჰიმნი

მუსიკა
უზეირ ჰაჩიბული

სიტყვები
აკმედ ჯავადი

Azərbaycan! Azərbaycan!
Ey qəhrəman övladın şanlı Vətəni!
Səndən ötrü can verməyə cümlə hazırız!
Səndən ötrü qan tökməyə cümlə qadırız!
Üçrəngli bayrağınla məsud yaşa!
Minlərlə can qurban oldu!
Sinən hər bə meydan oldu!
Hüququndan keçən əsgər,
Hərə bir qəhrəman oldu!

Sən olasan gülüstan,
Sənə hər an can qurban!
Sənə min bir məhəbbət
Sinəmdə tutmuş məkan!

Namusunu hifz etməyə,
Bayrağını yüksəltməyə,
Cümlə gənclər müştəqdir!
Şanlı Vətən! Şanlı Vətən!
Azərbaycan! Azərbaycan!

მშვენიერი სამშობლო

მუსიკა
ოქტაი ზულფუგაროვი

სიტყვები
თეიმურ ელჩინი

პირველი სტროფი

Bizim Vətən nəğməmiz
Uzaqlara yayılsın.
Səsimizdən hər tərəf
Yuxusundan ayılsın.

მისამღერი:

Gözəl Vətən, can Vətən,
Bizə mehriban Vətən.

} 2 ჯერ

მეორე სტროფი

Yayda başı qar olar
Papağı şış dağların.
Verər bizə çoxlu bar
Sənin geniş bağların.

მისამღერი:

Gözəl Vətən, can Vətən,
Bizə mehriban Vətən.

} 2 ჯერ

მესამე სტროფი

Sən xoşbəxt böyüdürsən
Bizi hər gün, hər saat.
Göylərə uçaq deyər,
Bizə verirsən qanad.

მისამღერი:

Gözəl Vətən, can Vətən,
Hər gün ucalan Vətən.

} 2 ჯერ

ზღაპარი- სიმღერა

მუსიკა
ასია სულთანოვა

სიტყვები
თეიმურ ელჩინი

პირველი სტროფი

Div axtardı hər yanı,
Tapmadı o, Cırtanı.
Ağacda gördü birdən,
Çağırdı onu yerdən:

– Düş, – dedi, – yemərəm, düş.

} 4 ჯერ

მეორე სტროფი

Cırtan dedi: – Aş gətir,
Üstündə lavaş gətir.
Yeyim, sonra tut məni,
İstəsən, lap ud məni.

– Tut, – dedi, – Cırtanı tut!

} 4 ჯერ

მესამე სტროფი

Div getdi dəyirmanə,
Aş gətirsin Cırtana.
Cırtan tez qaçdı evə,
Belə oxudu divə:

– Get, – dedi, – aldatdım, get!
Nağıl qurtardı.

} 4 ჯერ
} 2 ჯერ

ჩემი დროშა

მუსიკა

სეიდ რუსტამოვი

სიტყვები

ჯავად ჯავადლი

პირველი სტროფი

Dağlarda çən görmüşəm,
Baharı şən görmüşəm,
Vətəni gen görmüşəm
Bayrağıma baxanda!

} 2 ჯერ

} 2 ჯერ

მეორე სტროფი

Arzusu, eşqi sönməz,
Yüksələn bayraq enməz.
Oluram mətin, dönməz
Bayrağıma baxanda!

} 2 ჯერ

} 2 ჯერ

2 ჯერ

ვითვლი ათამდე

მუსიკა

ოქთაი ზულფუგაროვი

სიტყვები

თეიმურ ელჩინი

პირველი სტროფი

Mən sayıram onacan,
Gəl qulaq as, anacan!
Bax bir, iki bizimki,
Üç, dörd olsun sizinki.
Beş də bizə gələcək
Geysin təzə əlcək.

} 2 ჯერ

მეორე სტროფი

Ana, getmə heç yana,
Az qalıb, çatım ona.
Altı, yeddi bizimki,
Səkkiz, doqquz sizinki.
Gələndə bizə on,
Geysin qırmızı don.

} 2 ჯერ

აი ასე!

მუსიკა
ოქთაი ზულფუგაროვი

სიტყვები
რამიზ ჰეიდარი

პირველი სტროფი

Gəlin, baxın, uşaqlar,
Nə gözəldir yolkamız.
Ürəklərdə sevinc var,
Deyək, gülək hamımız.

მისამღერი:

Gəlin verək əl-ələ,
Bax belə, hey, bax belə!
Mahnı deyək, rəqs edək,
Bax belə, hey, bax belə!

2 ჯერ

მეორე სტროფი

Kənarda dayanmasın
Qoy balaca uşaqlar.
Dəstəməzə qoşulsun
Qoy onlar qatar-qatar.

2 ჯერ

მისამღერი:

Gəlin verək əl-ələ,
Bax belə, hey, bax belə!
Mahnı deyək, rəqs edək,
Bax belə, hey, bax belə!

2 ჯერ

თოვლის გუნდა

მუსიკა
სეიდ რუსტამოვი

სიტყვები
მირმეჰდი სეიდზადე

პირველი სტროფი

Dağlar qoyub ağ papaq,
Yerlər olub ağappaq.
Ağ don geyib düzənlər,
Qara bax, a, qara bax!

მისამღერი:

Hamımızın var topu,
Atsın uşaqlar topu.
Gəlin bu meydançada
Biz oynayaq qartopu.

2 ჯერ

2 ჯერ

მეორე სტროფი

Doğubdur göydə ulduz,
Çaylar bağlayıbdır buz.
Bahar kimi qışda da
Səfalıdır yurdumuz.

მისამღერი:

Hamımızın var topu,
Atsın uşaqlar topu.
Gəlin bu meydançada
Biz oynayaq qartopu.

2 ჯერ

2 ჯერ

სტუმრობა

მუსიკა

ოქთაი ზულფუგაროვი

სიტყვები

ხანიმანა ელიბეილი

პირველი სტროფი

Yığıldı bizim evə
Dovşan, keçi, qaz, dəvə.
Qızıl xoruz çaldı saz,
Nəğmə oxudu Naznaz.

} 2 ჯერ

} 2 ჯერ

მეორე სტროფი

Gətirdim iki tava
Şəkərbura, paxlava.
Yeyin, oynaycaqlarım,
Ay əziz qonaqlarım.

} 2 ჯერ

} 2 ჯერ

მესამე სტროფი

Axşamacan qaldılar,
Oynadılar, çaldılar.
Çox sevinə-sevinə
Hərə getdi evinə.

} 2 ჯერ

} 2 ჯერ

ია

მუსიკა

სეიდ რუსტამოვი

სიტყვები

აბდულა შაიკი

პირველი სტროფი

Bahar oldu açaram,
Qar, borandan qaçaram.
Başqa güllər açanda,
Mən quş olub uçaram.

} 2 ჯერ

მისამღერი:

Bənövşəyəm, bənövşə,
Düşmüşəm dilə-dişə.
Məni qızlar, oğlanlar
Dərib taxarlar döşə.

} 2 ჯერ

მეორე სტროფი

Məni dondurur ayaz,
Yaşayıram bircə yaz.
Rəngim, ətrim gözəldir,
Əl vurmayın, ömrüm az.

} 2 ჯერ

მისამღერი:

Bənövşəyəm, bənövşə,
Düşmüşəm dilə-dişə.
Məni qızlar, oğlanlar
Dərib taxarlar döşə.

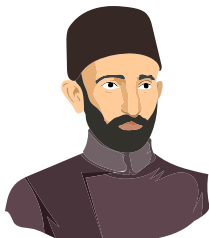
} 2 ჯერ

მოდით, მოდით, გაზაფხულის დღეებო!

მუსიკა

ალბათქი რზაევა

სიტყვები

მირმეჰდი სეიდზადე

Gəl, gəl, a yaz günləri,
İlin əziz günləri!

} 2 ჯერ

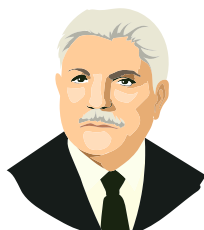
Dağda ərit qarları,
Bağda ərit qarları.
Çaylar daşib sel olsun,
Taxıllar tel-tel olsun.
Ağaclar açsın çiçək,
Yarpağı ləçək-ləçək...
Gəl, gəl, a yaz günləri,
İlin əziz günləri!

ჩემი მტრედი

მუსიკა

ალბათქი რზაევა

სიტყვები

მირმეჰდი სეიდზადე

პირველი სტროფი

Göyərçinim sevimli,
Göyərçinim dümağdır.
Göyərçinim səmada
Hələ çox uçacaqdır.

მისამღერი:

Tükləri pambıq kimi,
Ay yumşaq göyərçinim.
Yaşa azad ölkədə,
Mənim ağ göyərçinim.

} 2 ჯერ

მეორე სტროფი

Sevimli nəğməsinin
İlk sözü qurtuluşdur.
Sülhün qardaşı, dostu
Bəslədiyim bu quşdur.

მისამღერი:

Tükləri pambıq kimi,
Ay yumşaq göyərçinim.
Yaşa azad ölkədə,
Mənim ağ göyərçinim.

} 2 ჯერ

დაარტყი ჩაქუჩი

მუსიკა
ასია სულთანოვა

სიტყვები
თეიმურ ელჩინი

პირველი სტროფი

Çəkicim, vur – tıq, tıq, tıq,
Ev tikirik biz.

Çəkicim, vur – tıq, tıq, tıq,
Dayanma işsiz.

მისამღერი:

Külək əsir, soyuqdur,
Məstanın evi yoxdur.

მეორე სტროფი

Çəkicim, vur – tıq, tıq, tıq,
Vur mismarı bərk.

Çəkicim, vur – tıq, tıq, tıq,
Gərək tələsək.

მისამღერი:

Külək əsir, soyuqdur,
Məstanın evi yoxdur.

Tıq, tıq, tıq, tıq,
Tıq, tıq, tıq, tıq, tıq.

მოფრინდით ფრინველებო!

მუსიკა
სეიდ რუსტამოვი

სიტყვები
მირმეჰდი სეიდზადე

პირველი სტროფი

Uçun, quşlar, bizim bağda, } 2 ჯერ
Cəh-cəh vurub oxumağa.
Sıx yarpaqlı ağaclarda } 2 ჯერ
Qonun yaşıl bir budağa.

მეორე სტროფი

Bənövşələr pıçıl다şır, } 2 ჯერ
Sizə nəğmə çox yaraşır.
Quşlar nəğmə oxuyanda } 2 ჯერ
Sevincimiz aşır-daşır.

მესამე სტროფი

Çiçəklənib gülöyşə nar, } 2 ჯერ
Çiçəklənib şaftalılar.
Uçun, quşlar, bizim bağda, } 2 ჯერ
Nəğmə deyın, gəlib bahar.

სასაცილოს ზღაპარი

მუსიკა

ოქტაი ზულფუგაროვი

სიტყვები

თეიმურ ელჩინი

ძვირფასი ხარ, სამშობლო!

მუსიკა

ოქტაი ზულფუგაროვი

სიტყვები

ჰიქმეთ ზია

Çıxdı bir siçan yuvadan, yuvadan.
İki ac pişik gördü siçanı, qorxub qaçanı.
Üç it hürüşdü: Hav! Hav!
Dalınca düşdü: Hav! Hav!
Siçan sürüşdü, yaman sürüşdü,
yaman sürüşdü.
Yazıq qorxudan tələyə düşdü...

პირველი სტროფი

Səni gördük göz açıb, göz açıb,
Şirin-şirin söz açıb, söz açıb.
Bizə balam söylədin, söylədin,
Bizi xoşbəxt elədin, elədin.

მისამღერი:

Sən nə qədər əzizsən, } 2 ჯერ
Doğma, sevimli Vətən!
Xoş baharsan, xoş bahar, } 2 ჯერ
Övladların bəxtiyar.

მეორე სტროფი

Ən mehriban atasən, atasən,
Günəş kimi yanırsən, yanırsən.
Qoynunda boy atırıq, atırıq,
Hər arzuya çatırıq, çatırıq.

მისამღერი:

Sən nə qədər əzizsən, } 2 ჯერ
Doğma, sevimli Vətən!
Xoş baharsan, xoş bahar, } 2 ჯერ
Övladların bəxtiyar.

Üçüncü bənd

Bir gün yaşa dolarıq, dolarıq,
Yaradarıq, qurarıq, qurarıq.
Daha gözəl olarsən, olarsən,
Bizdən razı qalarsən, qalarsən.

მისამღერი:

Sən nə qədər əzizsən, } 2 ჯერ
Doğma, sevimli Vətən!
Xoş baharsan, xoş bahar, } 2 ჯერ
Övladların bəxtiyar.

მარში

ჯენგი

მუსიკა
უზეირ ჰაჯიბეილი

აკვნის სიმღერა

აზერბაიჯანული ხალხური ცეკვები

„აზერბაიჯანი“

„ნალბეჟი“

„უზუნდერე“

„ნოვრუზი“

„ბრილიანტი“

„ქოჩარი“

„იალლი“

„გაითაღი“

„ვარდი“

„ჯენგი“

Pulsuz